

1. UVOD

Razlog odabira i obrade ove teme jeste taj što smo danas, na žalost, sve više svjedoci događaja koji ukazuju na činjenicu da se porodični odnosi i cjelokupna porodična atmosfera najčešće manifestuju primjenom nasilja. Zdrava i usklađena porodica omogućava nesmetan razvoj pojedinca i predstavlja čvrstu osnovu za pravilan razvoj društva. Svako društvo nastoji da porodicu i porodične odnose uredi i pravilno reguliše u skladu sa potrebama i stavovima tog društva. Države su odgovorne za poštovanje, zaštitu i ispunjavanje standarda ljudskih prava za sve svoje građane, bez obzira na polne, vjerske, starosne i druge razlike. Prema tome, države moraju obezbijediti preduzimanje svih razumnih mjera za sprječavanje, ispitivanje i kažnjavanje svih oblika nasilja u porodici i porodičnoj zajednici. Iako se specifični pristupi vlasti razlikuju u zavisnosti od situacije u svakoj zemlji pojedinačno, ipak svi oni zahtijevaju multisektorski odgovor. On treba da bude usmjeren i na korijen uzroka nasilja i na njegove posljedice, kao i na ispitivanje stavova i ponašanja i proširenje na mjere u zakonodavstvu, politikama i praksama. Potpuno provođenje zakona, međutim, ometaju praznine u zakonskim odredbama, te njihova primjena, nedostatak sveobuhvatne politike koja bi se bavila problemom nasilja u porodici, nedovoljno razvijene institucije i nedostatak budžetskih sredstava za nacionalne strategije u ovom području.

Nasilje u porodici je poprimilo zabrinjavajuće razmjere širom svijeta pa tako i kod nas, te predstavlja jedan od najizraženijih problema ugrožavanja prava čovjeka. Termin „nasilje u porodici” prvi put je upotrijebljen u ranim 70-im godinama XX-og vijeka da bi se imenovalo nasilje koje se javlja u okviru porodične zajednice. Nasilje u porodici je stvarnost koja nije marginalna pojava ili samo ekscenčni događaj, nego najdirektnije kršenje ljudskih prava i temelj diskriminacije. Porodica itekako može biti nasilno okruženje u kojem se na najbrutalnije načine krše osnovna ljudska prava njenih članova. U današnje vrijeme, zaštita ljudskih prava, posebno zaštita od nasilja, postala je značajna tema kako na globalnom, tako i na nacionalnom nivou. Gotovo sve teme koje se diskutuju na raznim forumima, u vezi su sa osnovnim ljudskim pravima i slobodama. Ova tema je naročito prisutna u formulisanju i implementaciji politika usmjerenih na borbu protiv nasilja i eliminisanje različitih oblika diskriminacije. Porast nasilja u porodici povezan je sa porastom nasilja u društvu tako da se može pratiti veza prisutnosti nasilja u porodici kao i načina ponašanja nasilnika u porodici sa nasiljem koje se dešava u široj društvenoj zajednici. Kod nasilja u porodici je izražena

prisutnost nadmoći pojedinca ili grupe koji provode nasilje, te nemoć pojedinca ili grupe nad kojima sa vrši nasilje.

U prvom dijelu ovog rada će biti detaljno obrazloženi pojmovi porodice, zatim porodičnog nasilja, vrste i uzroci nasilja itd. Zatim će težište tematike biti preusmjereno na rad policijskih organa za koje smatramo da igraju ključnu ulogu u slučajevima nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici. Ovo zbog toga jer policija u pravilu predstavlja prvu adresu na koju se žrtve nasilja u porodici obraćaju, a tek nakon toga na red dolaze organi socijalne i zdravstvene zaštite i od njihovog stručnog i savjesnog rada zavise daljnje akcije od strane države u cilju poboljšanja položaja i zaštite za žrtve nasilja u porodici. Treći dio rada će se baviti analizom podataka o porodičnom nasilju na teritoriji opštine Čelinac. Ovi podaci se odnose na trogodišnji period, a njihov izvor je PS Čelinac. Četvrti dio rada se bavi pravnom problematikom i zakonskim odredbama koje imaju za cilj ukazivanje na trenutnu zakonsku situaciju i pravna rješenja koja se direktno odnose na zaštitu žrtava porodičnog nasilja. S obzirom na to da je tema ovog rada vezana za istraživanje u jednoj od opština u Republici Srpskoj, stoga će i izvor zakonodavstva iz ove oblasti biti baziran na domaće zakone i propise Republike Srpske.